

Η ΟΝΕ 10 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ:

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΔΥΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΑΣΟΕΕ)

ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΠΡΟ Π ΟΘΕΣΕΙΣ
για την άσκηση **ΚΟΙΝΗΣ** Νομισματικής Πολιτικής

1. ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ/ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΩΝ

- Υφέσεις και ανθήσεις μικρότερης έντασης
- Συγχρονισμένες διακυμάνσεις

2. ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Αποφυγή υπερχρέωσης κρατών
- Αποφυγή Αθέμιτου Φορολογικού Ανταγωνισμού

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑΤΑ

- 1. ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ**
- 2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΣΥΝΟΧΗ**
- 3. ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ**
  - Θεσμική
  - Οικονομική
  - Κοινωνική
  - Πολιτική

ΜΕ ΠΟΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ?

1. ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Σύγκλιση κατά κεφαλή ΑΕΠ
- Συμμετοχή / Ενταξη στην Αγορά Εργασίας

2. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

3. ΕΝΙΑΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

- Προϊόντων (1992)
- Υπηρεσιών (2006)
- Χρηματοπιστωτικός τομέας
- *Ενέργειας*

4. ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

- Κεφαλαίου	→	Αναδιάταξη επενδύσεων
- Τεχνολογίας	→	Κέντρα καινοτομίας - αριστείας
- Εργασίας	→	?

ΤΙ ΠΕΤΥΧΕ μέχρι τώρα Η ΟΝΕ?

1. ΣΟΒΑΡΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΩΝ

Οι περισσότεροι ερευνητές συμφωνούν:

- Περισσ'τερη ομοιομορφία στην ΕΖ***
- Μικρ'τερες διακυμάνσεις***
- Πιο συμμετρικές διαταραχές***

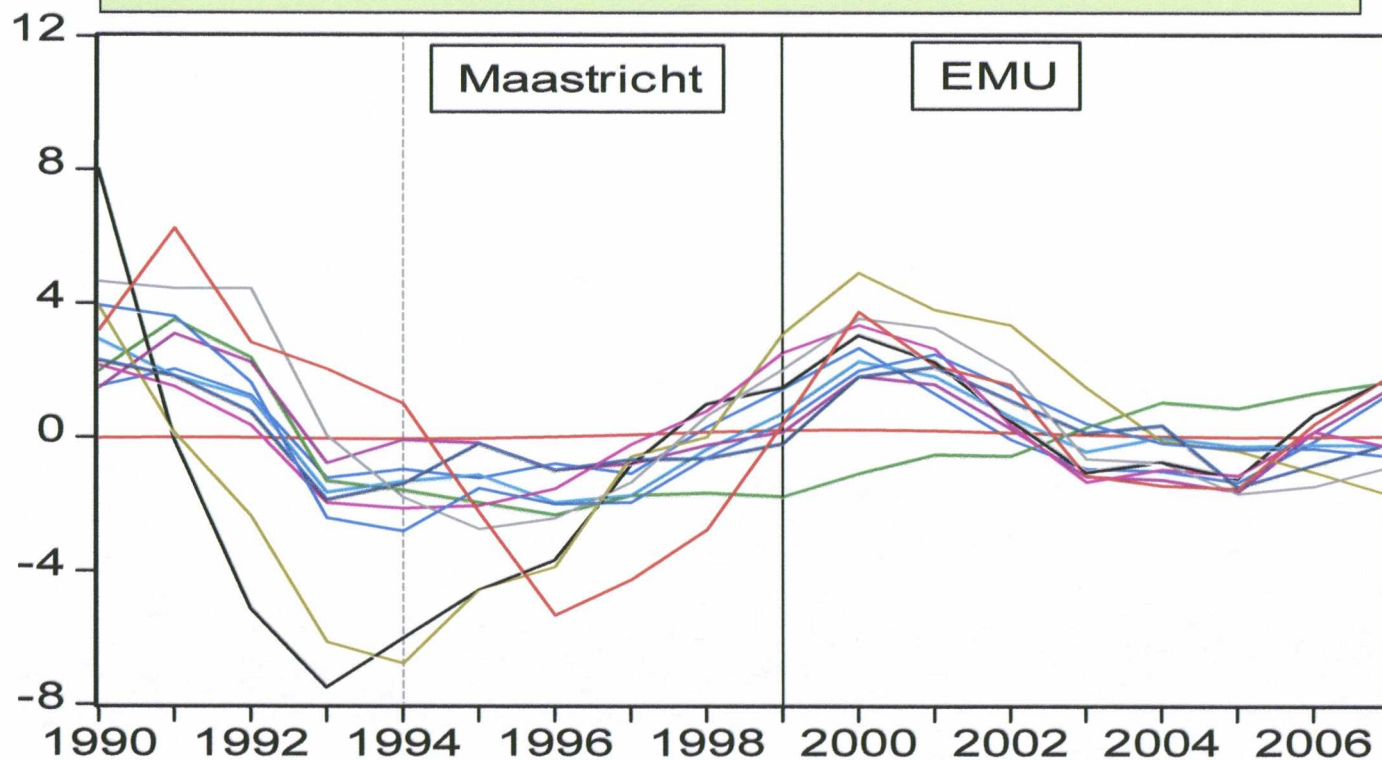
2. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΑΠΟ και ΠΡΟΣ τις χώρες της ΕΖ

- Χαμηλ'τερα επιτ'κια***
- Ενιαίο θεσμικ' πλαίσιο (αρκετά)***
- Τάση ενοποίησης αγορών στην ΕΖ***
- ΠΑΓΚΟΣΜΟΙΟΠΟΙΗΣΗ***

ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ του ΚΚ ΑΕΠ

Ποσοστό % της Τάσης ΑΕΠ

ΑΥΣΤΡΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
ΒΕΛΓΙΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Eurostat Annual Data. De-trending by Hodrick-Prescott filter

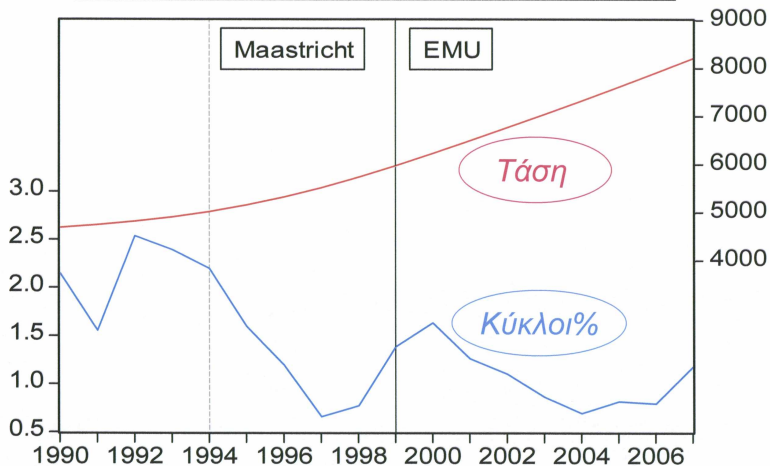
ΕΙΝΑΙ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ?

- Κοινή (και ***κοινά αποδεκτή***) Νομισματική Πολιτική.
- Βιωσιμότητα του **ΚΟΙΝΟΥ** Νομίσματος

..... ΟΧΙ ακόμη, γιατί:

- ***Η τάση σύγκλισης εισοδημάτων αντιστρέφεται***
- ***Η περιφερειακή σύγκλιση ανακόπηκε***
- ***Αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες***

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ του ΚΚ ΑΕΠ

Πώς μετράμε την σύγκλιση/απόκλιση μεταξύ χωρών?

1. Ταχύτητα Σύγκλισης (Catching-up):

2. Βαθμός Απόκλισης (Uniformity):

Χώρες:	ΕΥΡΩΖΩΝΗ-11 (εκτός ΛΟΥΞΕΜΒ)

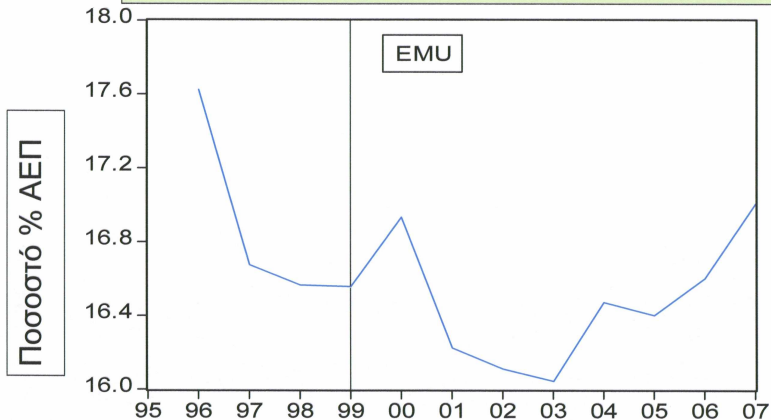
Περιφέρειες: 112 περιοχές από την κατάταξη NUTS-2

Περίοδος: 1990 – 2006/07

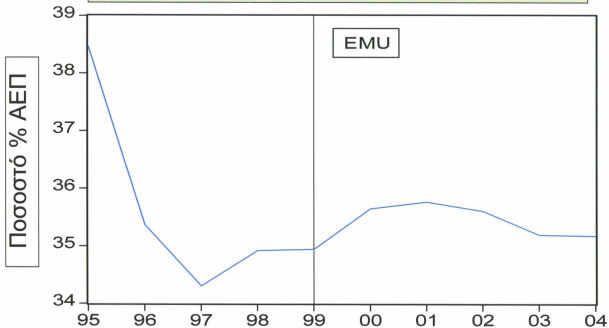
Στοιχεία: Eurostat, OECD, UNCTAD

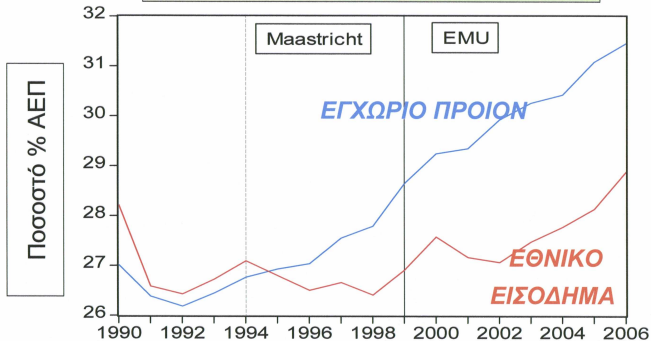
ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΚΚ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ

ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΚΚ ΑΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΚΚ ΑΕΠ και ΑΝΕ

ΝΕΕΣ (και ΣΟΒΑΡΕΣ) ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΕΣ

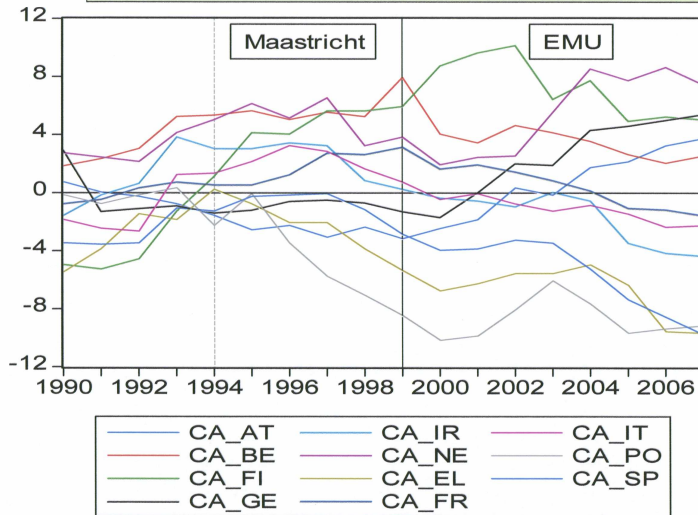
- **Μεγάλες διαφορές μεταξύ ΑΕΠ και ΑΝΕ**
- **Μεγάλες διαφορές στα Εξωτερικά Ισοζύγια**

ΔΥΟ ΠΟΛΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ:

«ΒΟΡΡΑΣ»: ΓΕΡ – ΒΕΛ – ΑΥΣ – ΦΙΛ – ΟΛΛ – ΙΡΛ

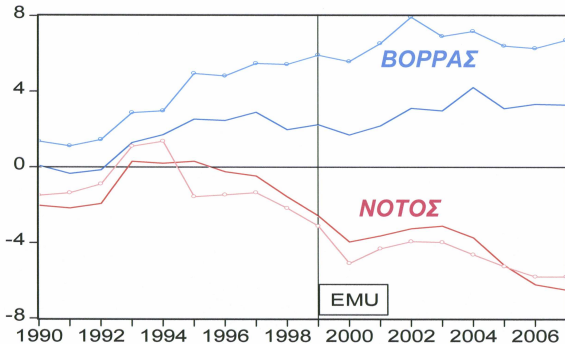
«ΝΟΤΟΣ»: ΙΣΠ – ΠΟΡ – ΕΛΛ – ΙΤΑ - ΓΑΛ

ΙΣΟΖΥΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ως % ΑΕΠ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΙΣΟΖΥΓΙΑ

Ποσοστό % ΑΕΠ

EMU

CANORTH
CASOUTH

TBNORTH
TBSOUTH

...Πρέπει να ανησυχούμε για το Ισοζύγιο Πληρωμών στην ΟΝΕ?

- Πολλοί λένε : ***ΟΧΙ,   ή   Όχι ιδιαίτερα!***
- ***Δεν υπάρχει κίνδυνος υποτίμησης στην ΟΝΕ***
- ***Δεν αναφέρεται στη Συνθήκη Μάαστριχτ***
- ***Δεν γίνονται συστάσεις της Commission***

“... we discuss whether the current attitude of benign neglect vis-à-vis the CA in the Euro-area is appropriate, or whether countries such as Portugal or Greece should worry and take measures to reduce their deficits. We conclude, to a first order, that they should not”. (Blanchard O. and Giavazzi F., 2002)

...όμως αρχίζουν να αλλάζουν

While Spain is more likely to leave the eurozone than Italy, the odds of either country quitting are still small. If faced with a straight choice of a long economic depression and an even longer period of political isolation within the EU, both countries would opt for the former. (Financial Times, 20 Feb 2006)

The risk of a painful correction has worried policymakers for years – and the current account deficit has continued rising. Eurozone membership could have helped shield the country from financial crises. But Greek luck might soon turn, say analysts. (FT, 7 May 2008)

... (In) (t)he first scenario... current trend could continue ... leading to an ever increasing loss of competitiveness... Italy's participation in EMU would be in doubt as the country would need a massive devaluation". (Gros D., 2006).

"... CAD steadily increased... Within the Euro: Portugal, Spain. Reason to worry. Deficits are too large. Implications can be bad". (Blanchard O., IMF, 2006)

ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ:

- *Αυξάνει το ΑΕΠ και την Απασχόληση*
- *Μειώνει το ΑΝΕ, λόγω εξαγωγής κερδών*

(i) – Εάν είναι **ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ**

- Αυξάνεται η παραγωγή / ανταγωνιστικότητα
- Αύξηση **εξαγωγών**

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: *Καθαρή βελτίωση στο ΙΣΟΖΥΓΙΟ*

(ii) Εάν ΔΕΝ είναι ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ (πχ κατοικίες)

→ **Δεν** αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα

→ Ανοδος κατανάλωσης / Αύξηση **εισαγωγών**

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: Χειροτέρευση στο ΙΣΟΖΥΓΙΟ

ΜΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Αυξάνει το ΑΝΕ, όχι όμως το ΑΕΠ

ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ → Μείωση ΑΕΠ

Ο «ΚΑΛΟΣ» ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ:

- 1. Ξένες ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ επενδύσεις
στη χώρα**
- 2. Επενδύσεις στο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ,
αλλά με εσωτερική
«παραγωγική αναπλήρωση»**

Ο «ΚΑΚΟΣ» ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ

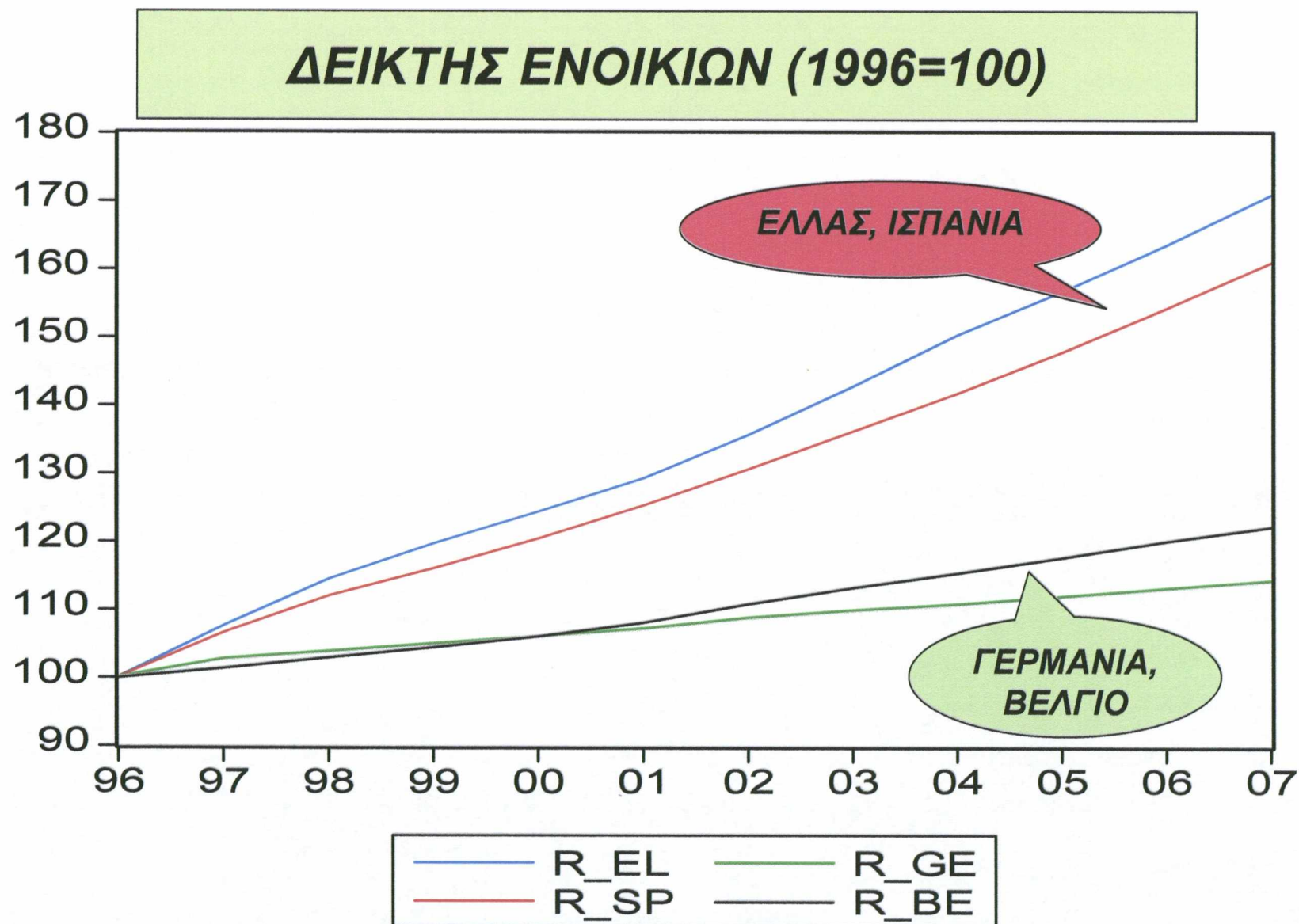
- **Ξένες επενδύσεις ΜΗ - παραγωγικές**
- **Επενδύσεις στο εξωτερικό χωρίς αναπλήρωση**

ΕΞΑΣΘΕΝΙΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

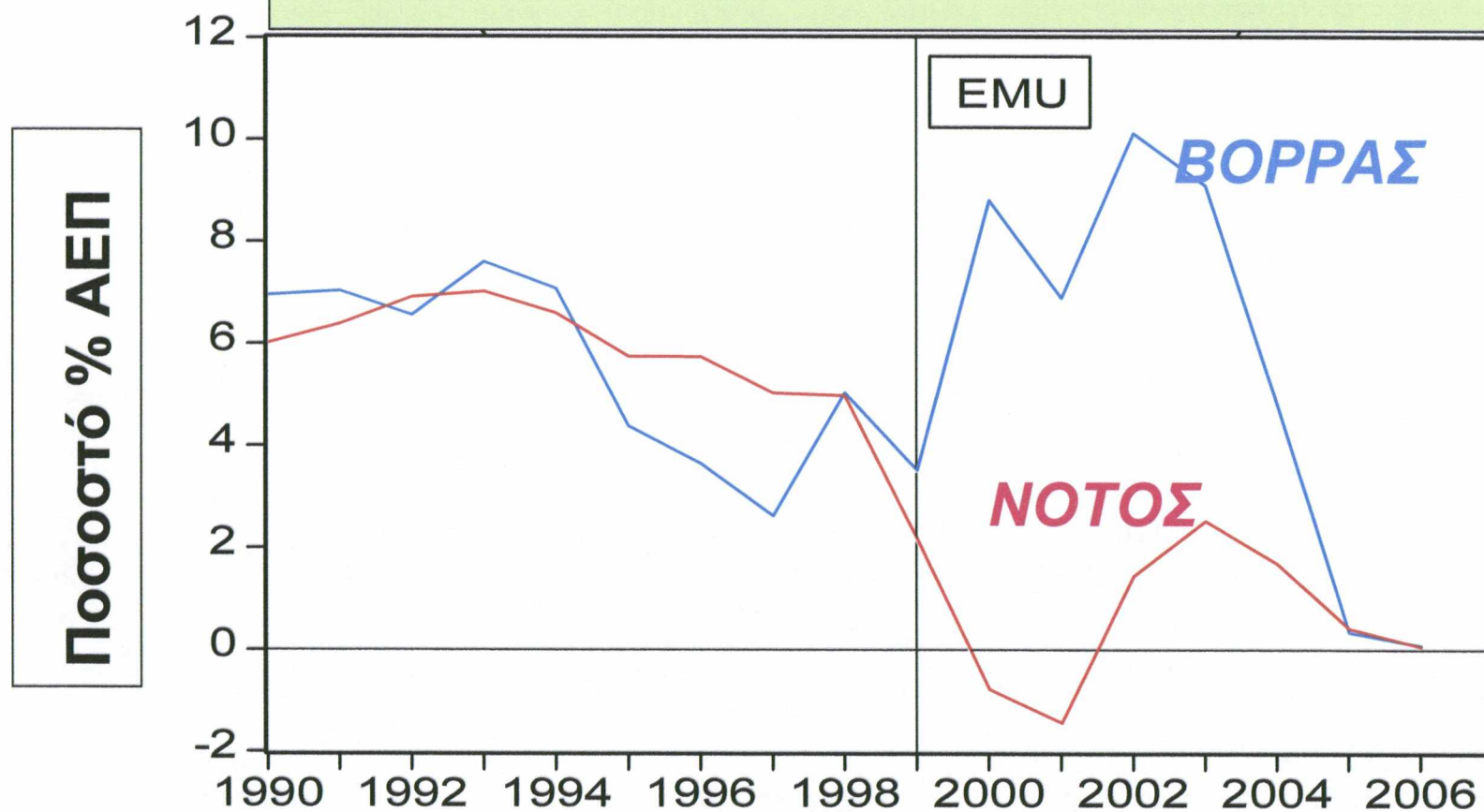
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

ΕΛΛΕΙΜΑΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

**Στον «ΝΟΤΟ» ... την τελευταία δεκαετία υπήρξαν
τεράστιες αυξήσεις στις τιμές κατοικίας**

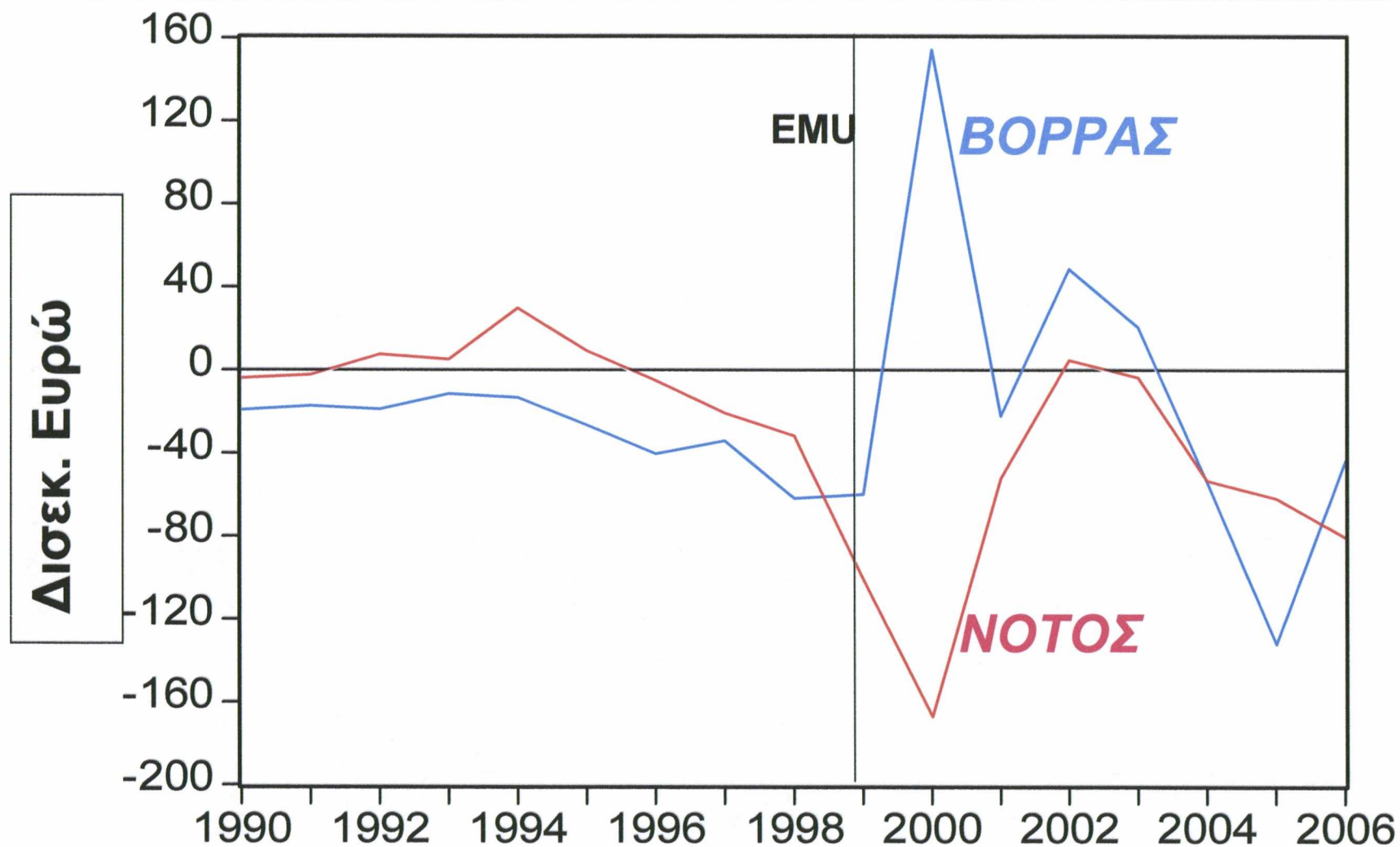
Ο ΒΟΡΡΑΣ ΔΕΧΕΤΑΙ ΠΙΟ ΠΟΛΥΕΣ Α.Ξ.Ε.

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ = ΕΛΕΥΣΗ- ΦΥΓΗ

ΕΤΗΣΙΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

- **ΑΡΓΗΣΕ** (2000 -1)
2χρόνια α μετά την ΟΝΕ
8χρόνια α μετά το Μάαστριχτ
- **ΜΗ-ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ**: 12 πεδία πολιτικής
- **ΑΦΟΡΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΕ-27**
  - Δεν αντιμετωπίζει τα ιδιαίτερα θέματα της Ευρωζώνης (πχ η **νατίμηση €**)

ΚΥΛΙΟΜΕΝΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

2000: «Κοινωνία της Γνώσης ως το 2010»

2004: «Ανάπτυξη και Απασχόληση»

2006: «Τέσσερις προτεραιότητες» (Μπαρόζο)

- Εκπαίδευση / Έρευνα / Καινοτομία**
- Ενδυνάμωση ΜΜΕ**
- Συμμετοχή και ασφάλεια εργασίας**
- Ασφάλεια ενεργειακής τροφοδοσίας**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- **ΜΑΚΡΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**
  - ΚΠΣ
  - ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ
  - Περιφερειακές / Διασυνοριακές πρωτοβουλίες
- **ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ – ΠΡΟΤΥΠΑ**
  - ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ
  - ΒΑΛΟΝΙΑ
  - κλπ

... αλλά :

- **ΣΤΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΡΩΝ**
- **ΠΟΛΙΤΙΚΗ «ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ» (Στόχος 1)**
- **ΑΣΥΝΔΕΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ (αφορά και τους ΕΕ-27)**
- **ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΟΡΑΣ**

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ?

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

- ***Εξωτερικά ελλείμματα***
- ***Ξένες επενδύσεις (ΑΠΟ και ΠΡΟΣ τις χώρες)***
- ***ΡΟΕΣ ΑΕΠ και ΑΝΕ***
- ***Δείκτες ανισο-κατανομής εισοδήματος***
- ***Δείκτες Ανταγωνιστικότητας –
Ανταγωνισμού και Ολιγοπωλιακότητας***

- **ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ**
  - Παραγωγικές υποδομές (πχ Δ/Ε Δίκτυα)
  - Συντονισμός Μεταρρυθμίσεων για ΕΖ
  - Ενθάρρυνση Επενδύσεων

ΑΜΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ

***Παρά την προβλεπόμενη ύφεση
... ή μήπως εξαιτίας της ?***